

Published on www.bilvavi.net

בלבבי-ב 021 אהבת השית לאדם ואהבת האדם להשית > [Home](#)

בלבבי-ב 021 אהבת השית לאדם ואהבת האדם להשית

הכרה באהבת ה' אותנו מביאה לאהבתו

עסקנו בפרק הקודם בענין אהבת ה' במדרגת אהבה התלויה בדבר.

הנקודה ראשונה שהזכרנו היא, שראשית צריך אדם להכיר מהיכן הגיע אליו כל מה שיש לו, והכרה זו מחולקת לשני פנים - לשלילה ולחיוב: א. הכל לא בא ממנו, לא כוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה. ב. הכל מאת הקב"ה.

"אהבה התלויה בדבר" פירושה, שע"י שאדם מקבל מחבירו פעם ועוד פעם, ועוד פעם, הנותן והמקבל מתקשרים. כלומר: לא רק שהחפץ מצד עצמו מקשר בין הנותן למקבל, כמו שאמרו חז"ל: "שכן דרך הנותן מתנה, להיות נותן בעין יפה" (ירושלמי ב"ב פרק ד), היינו שעצם הנתינה הינה כלי של התקשרות בין הנותן למקבל - אלא התקשרות מצד סיבת הנתינה, שכשראובן נותן לשמעון פעם אחר פעם, שמעון מרגיש שסיבת הנתינה היא מחמת שראובן אוהב אותו, וממילא דבר זה מעורר בנפש שלו עצמו את האהבה לראובן.

זוהי אהבה התלויה בדבר, כלומר אהבה התלויה בנתינה שראובן נותן. אם יתן לו במשך שבוע, שבועיים או חודש, ולאחר מכן, למשך כמה שנים יפסיק, כיון שכל סיבת האהבה נולדה מכח הנתינה, העדר הנתינה ראשית מחליש את מה שקיים, ועוד יותר - עצם העדר הנתינה לפעמים יוצר את ההרגשה שאם הוא לא נותן, סימן שהוא כבר לא אוהב.

אהבה שאינה תלויה בדבר איננה יכולה להתבטל, כי זו אהבה עצמית שאין לה שום ביטוי מעשי, אבל לעומת זאת באהבה התלויה בדבר, כשנפסקת הנתינה, ראשית הסיבה לחידוש האהבה - נאבדת, ושנית, גם האהבה הקיימת הולכת ונחלשת.

כשאדם רוצה לקנות באמת את מדרגת אהבת ה' התלויה בדבר, עליו להתבונן בנתינה שהקב"ה נותן לו, אך לא להתבונן רק מצד מה שהוא מקבל ממנו דברים וכו', אלא שעל ידי הנתינה עליו לגלות את מי שעומד מאחורי הנתינה, ולהרגיש כלפיו רגש של אהבה.

משל למה הדבר דומה? אדם נמצא בעיר ואין לו מה לשתות. עובר שם יהודי עם כד של מים ונותן לו לשתות. ודאי שלמקבל ישנה הכרת הטוב לנותן. הוא היה נתון בסכנת נפשות, צמא עד מוות ממש, והלה נתן לו לשתות. המקבל לא חש שהסיבה שהנותן נתן לו היא כי הוא מאוד אוהב אותו, אלא מחמת רגש טבעי פשוט שקיים אצל כל בן אנוש, שכשהוא רואה אדם שחלילה הולך למות, ישתדל להצילו ע"י נתינת מים.

אין זאת אומרת שלאחר שקיבל ממנו את המים, לא ירגיש המקבל אהבה מסויימת כלפי הנותן. נתינה כה גדולה ומשמעותית ודאי מעוררת אצלו אהבה כלשהי, אבל האהבה נולדת מכח ההכרה בגודל המעשה שנעשה עימו, ולא מכח ההרגשה עד כמה אותו אדם שנתן לו אוהב אותו.

נמצא אם כן, שישנם שני סוגי נתינות: ישנה נתינה הנובעת מחמת רגש טבעי של רצון לסייע לזולת, לאו דוקא מתוך אהבה כלפיו, ומכל מקום המקבל חש רגש של אהבה לנותן, כיון שסוכ"ס הוא החיה אותו ונתן לו. וישנה נתינה שסיבת הנתינה מראש היא האהבה המרובה שיש בלב הנותן כלפי המקבל. ממילא, כשהמקבל מקבל את הדבר, הוא מרגיש את לבו של הנותן, וחש גם הוא אהבה כלפיו, בבחינת "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט).

כשבא, אפוא, אדם לעבוד על אהבת ה' התלויה בדבר, עליו לדעת כי ודאי מה שהקב"ה נתן לאדם אינו נובע רק מרחמים, שמרחם על האדם שלא ימות. ישנה אהבה בעצם שהקב"ה אוהב את הנבראים וחפץ להיטיב עימם, ואם כן עיקר עבודתו אינה להתמקד במה שהוא מקבל, אלא בסיבת הנתנה של הנותן, להרגיש את אהבת ה' אליו, וממילא עי"ז יעורר את אהבתו כלפי הבורא ית'.

כלומר, אהבה התלויה בדבר היא אהבה לשני צדדים: אהבה שהבורא אוהב את האדם, ואהבה שהנברא אוהב את בוראו, וכשבא האדם לעבוד לעורר את אהבת ה' הטמונה בו, הוא לא עובד להדיא על חלק זה, אלא עובד לגלות את האהבה שהקב"ה מצדו אוהב אותו, ואחר שירגיש בבירור שהקב"ה אוהב אותו, ממילא תתעורר גם אצלו האהבה כלפי בוראו, באופן של "כמים הפנים לפנים".

הפנמת ההכרה בנתיבותיו של הבורא

כיצד יכול אדם להגיע להכרה באהבת הקב"ה כלפי ברואיו?

הנקודה הראשונה היא מה שהזכרנו בפרק הקודם - ההכרה שכל מה שיש לאדם הוא מקבל מהקב"ה. הכרה זו צריכה להיות מופנמת היטב בלב האדם!

איך מפנימים הכרה זו?

ניתן דוגמאות כדי להמחיש את צורת הדברים. אדם יושב בביתו ליד כסא ושולחן. הוא מתבונן בשולחן העומד לידו ומתחיל לדבר עם בורא העולם:

"רבונו של עולם, מהיכן יש לי שולחן? ממך! למה נתת לי את השולחן? האם משום שלא היה לך מה לעשות אתו בשמים והחלטת לזרוק אותו לפח, ואני כביכול הפח שאליו הוא נזרק? - ברור ופשוט שלא! ואולי נתינת השולחן היתה כפירעון של בעל חוב? ודאי שגם זו אינה הסיבה היחידה והפנימית ביותר, לא ולא!! הסיבה הפנימית, רבונו של עולם, שנתת לי שולחן היא משום שאתה אוהב אותי ורוצה שיהיה לי קל, נח ונעים, ואוכל לעבוד אותך בישוב הדעת. נמצא, רבונו של עולם, שמהשולחן הזה אני יודע ומרגיש שאתה אוהב אותי, כי אילו לא היית אוהב אותי - לא היית נתן לי שולחן!"

וכך, באותה צורה מתבונן הוא גם על הכסא שהוא יושב עליו: "רבונו של עולם, למה נתת לי כסא? - כי אתה אוהב אותי, ואינך רוצה שאצטער מכך שאהיה מוכרח לעמוד כל הזמן".

כלומר, אדם לוקח עוד חפץ ועוד חפץ הנמצא ברשותו, ומתבונן על כל פרט ופרט בסבלנות, מפני מה הקב"ה נתן לו אותו. בודאי שהתשובה בסוף תהיה אותה תשובה, אבל הוא מתבונן: אילו לא היה לי שולחן, הייתי צריך לאחוז את הספרים בידיים, הייתי צריך לאחוז את הצלחות בידיים, ואתה - הקב"ה - אוהב אותי, לכן נתת לי שולחן!" וכך הוא עובר עוד פרט ועוד פרט, ובכל שלב הוא אומר לקב"ה: "רבונו של עולם נתת לי חפץ זה - סימן שאתה אוהב אותי".

ראשית ההתבוננות צריכה להיות בקניינים החיצוניים: בית, שולחן, כסא, ועוד. לאחר מכן יש להכנס יותר פנימה, להתבונן באיברי הגוף עצמו שהקב"ה נתן לאדם, ולעבור עוד איבר ועוד איבר בסבלנות. ובהמשך להעמיק יותר: יתבונן בכשרונות שיש לו, או בעולם ההרגשות שלו, שאלו דברים יותר פנימיים, ובכל חלק יתבונן מדוע הקב"ה נתן לו אותו? הרי ישנם הרבה אנשים שלא זכו לכשרונות כאלו, ולמה הקב"ה נתן דוקא לו? כי הוא אוהב אותו!

וכך, ישב פרק זמן מאוד ממושך - ימים ואף שבועות - יתבונן בנקודה זו, וידבר עם הקב"ה: "רבונו של עולם, אני יודע שאתה אוהב אותי. איך אני יודע? אני רואה זאת בכל רגע ורגע". כלומר, עליו להרגיש שהקב"ה נתן לו כל הזמן. ככל שירגיש פחות שהוא מקבל מהבורא, כך תפחת אצלו הרגשת אהבת הבורא. ככל שהוא מרגיש שהקב"ה נתן לו יותר, ובאמת נתן לו את הכל!! - ירגיש יותר שהקב"ה אוהב אותו.

בהמשך, צריכה נקודה זו להציף את לב האדם!

לדוגמא: אדם יושב ליד השולחן, נוטל ידיים ומברך "המוציא לחם מן הארץ". מלבד עצם הברכה, עליו לדבר עם הקב"ה בלשונו הפרטית, בפשטות: "רבונו של עולם, נתת לי לחם, אני מרגיש שאתה אוהב אותי, כי נתת לי מה לאכול".

כשאדם מתרגל לנוסח של ברכה, אע"פ שהכל טמון בברכה, אבל השגרה מפקירה את ההרגשים של האדם. אדם צריך להתרגל לברך את הקב"ה מתוככי נפשו, לבטא את ההרגשה האמיתית שהוא מרגיש, שבנתינת פרוסת לחם זו מתגלה

האהבה שהקב"ה אוהב אותו.

הנקודה הזאת צריכה להקיף את האדם מבוקר עד לילה, בכל, מכל, כל. הוא יושב ולומד תורה - לחוש את המציאות של "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים"! שיאמר לקב"ה: "למה נתת לי תורה? האם כדי אסבול? לא! ודאי כי רצונך להיטיב עמדי, ואין טוב אלא תורה, שעל ידה אוכל להתקרב אליך יתברך!"

כשיעמיק האדם יותר, יבין כי אחת הסיבות היסודיות לעצם הבריאה בכלל, היא רצונו ית' להיטיב עם ברואיו. כלומר, הקב"ה אוהב את הנבראים, ממילא הוא רוצה להיטיב אתם.

פונה, אפוא, האדם לבורא עולם ואומר לו: רבש"ע, למה יצרת אותי בכלל? - משום שאתה אוהב אותי ונותן לי לא רק את הפרטים של חיי היום יום, אלא עצם היצירה ופרטיה, הם ביטוי של אהבתך כלפי!

כשאדם חי בצורה כזו, נקודת האהבה של השי"ת אליו מקיפה את כל לבבו ממש. כמובן, בתחילה אלו דיבורים בעלמא ומעט הרגשים, ולאט, לאט, יותר ויותר, מתגברת בלבו ההרגשה, עד שבאופן טבעי הוא אוחד דברים ביד, ומדבר עם הקב"ה בפשיטות באמצע היום: "רבנו של עולם, אתה אוהב אותי, אתה מחיה אותי הרגע, החיים שאתה נותן לי נובעים מאהבתך, אני מרגיש זאת בכל לבי!"

כמו אנשים שאין להם כח, הם צועקים: "אֵי, אֵי", כך צריך אדם לצעוק כביכול כבר בלי דעת, עם הכח הטמון בנפש: "רבנו של עולם אתה אוהב אותי!"

ודאי שאין ענין לצעוק זאת מיד, כשאדם עדיין אינו מרגיש כלום. יש להתקדם בהדרגה. אבל זהו המהלך.

חלקו של האדם: תפילה

כאן נחזור על הכלל היסודי איתו הולכים אנו לאורך כל הדרך. בכל קנין וקנין שאדם רוצה לקנות אותו, יש את החלק של עבודת האדם, יש את החלק שהקב"ה משפיע עליו, ויש את נקודת האמצע שהיא תפילה.

אדם מצדו צריך לעשות את חלקו. הוא מתפלל לקב"ה שישפיע לו את כל מה שצריך, והוא יודע ומכיר שעיקר ההשפעה היא מהבורא ית'.

נבאר את הדברים בפרטות. לדוגמא: אדם אוחד כוס מים בידו, ואומר לקב"ה: "למה נתת לי את כוס המים הזה? - אני יודע בבירור בשכלי, שהסיבה שנתת לי את הכוס מים היא, כי אתה אוהב אותי. אני מרגיש זאת [כל אחד לפי מדרגתו], אך אינני מרגיש זאת מספיק. עוזר לי שארגיש את אהבתך באמת, שההרגש יהיה פנימי, במעמקי הנפש, שהנקודה הזאת של אהבת ה' תחיה בתוכי בפשיטות, ותבער בי לאורך כל היום!"

כלומר, האדם מצדו עושה את חלקו. הוא מדבר עם הבורא שהוא אוהב אותו, והדבר מתגלה ע"י מה שהוא נותן. יחד עם זאת הוא כל הזמן מתפלל לבורא עולם שיזכה להרגיש עוד יותר ועוד יותר את אהבת ה' אליו.

ככל שירגיש אדם יותר בלבבו [לא בשכלו] שהקב"ה אוהב אותו, בהכרח שגם אהבתו כלפי בוראו תתגלה יותר. ודאי שגם על כך אדם צריך לעבוד, אבל ביחס לנקודה הראשונה, זוהי עבודה הרבה יותר קלה.

לאחר שמתעוררת בלב האדם אהבת הבורא, הוא נעמד ואומר לבורא עולם: "אם אתה אוהב אותי כל-כך, גם אני אוהב אותך". אם הוא עדיין לא מרגיש כלל שהוא אוהב את הקב"ה, עליו להתפלל לקב"ה: "הרי אתה אוהב אותי באמת. בהכרח, אפוא, שגם בי טמון הכח לאהוב אותך בחזרה, על פי הכלל של 'כמים הפנים... כן לב האדם אל האדם'. אנא ממך, תעורר בי נקודת אהבה זו! אני יודע שבעצם נשמתי הנני אוהב אותך, אך אינני מרגיש זאת".

אמנם, בד"כ אין אדם שלא מרגיש את אהבת ה'. לכן, הצורה היותר מצויה היא שאדם יתפלל לקב"ה: "אני מרגיש שאני אוהב אותך, אבל בלי שום יחס לרמה שאתה אוהב אותי. אהבתך אלי היא אהבה אינסופית, ומבקש אני שגם אהבתי תלך ותגדל, עוד ועוד".

אהבת ה' - בלב ולא בשכל!

נקודה זו של אהבת ה' ממלאת את הנפש מרישא עד גמירא, בכל קומה של האדם. אדם שמסוגל לשכב בלילה במיטה ולא

להזכר בבורא עולם וממילא להזכר באהבתו, סימן שעדיין אינו מקושר אליו כדבעי. בהכרח שהוא נמצא באמצע הדרך, ועליו להמשיך ולהתקדם.

אם אדם רוצה לדעת מהי מדרגתו האמיתית באהבת ה', המבחן אינו רק בנקודה של נפילת מחשבות באופן טבעי, אלא בנקודה של לב טהור!

קיים הבדל יסודי מאוד בין נפילת מחשבות, לבין הרגשה. למשל: אדם שיש לו הרבה חובות, המחשבה אודות החובות עשויה לפול בלבו ובמחשבתו פעם אחר פעם, אבל מכאן ועד מצב של אהבת החובות, הדרך רחוקה מאוד... כלומר מחשבה שכלית קרה יכולה להוליד מתח ולחץ, אך אהבה ודאי שאינה מולידה!

בנקודה זו של אהבת ה', לפעמים ע"י שאדם מרגיל את עצמו בדיבורים ובמחשבות, ממילא המחשבה מתרגלת לחשוב בזה, וההרהורים הם הרהורים של מח שהוא מיסוד המים. ועליו לדעת כי זו אינה אהבת ה' אמיתית! אהבת ה' במח זהו תרתי דסתרי. כל ענינה של האהבה הוא בלב!

כשמדברים על אהבת ה' ש"רשפיה רשפי אש שלהבת י-ה", ו"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" (שה"ש ח, ו-ז), פירוש הדבר כך: גם אם במחשבתו שקוע אדם במשהו אחר, האהבה הפנימית שנמצאת בלבו בוקעת ופורצת, "רשפיה רשפי אש"!

כל זמן ששייכת מציאות אצל אדם, שע"י טרדה האהבה נשכחת ממנו - בהכרח שהאהבה אינה קבועה בלבו באמת בשלמות!

ניתן משל ודוגמא לדבר: ילד הולך לגן, ואמו נשארת בבית. במשך היום קורה שהאם נתקפת בגעגועים לבנה. והרי כמה זמן היא לא ראתה אותו? - שעתיים, שלוש ואולי חמש שעות. נו, אז מה כל כך נורא? - אבל לא! כשהנפש קשורה למישהו, אפילו הפסק של כמה שעות מעורר געגועים!

זהו המשל, והנמשל כמובן יותר מזה. אחד המודדים האמיתיים לנקודת אהבת ה' הוא, אם העדר שלו ית' מוליד אצל האדם געגועים.

ודאי שכמו בכל דבר, גם במידת האהבה שבלב האדם ישנן עליות וירידות. בשעת ה'עליה' אדם מרגיש את האהבה יותר בתוקף, ובזמן ה'ירידה' האהבה נחלשת. אם בשעת הירידה, אחת לחצי שעה, או אחת לשעה, שעתיים, אדם מתגעגע בנפשו להרגשים של אהבת ה' שהיו לו, הריהו קשור לאהבה הזאת. זוהי נקודה בנפש שתובעת את מילוי החסרון. אין זה אומר שאכן בזמן נפילה ביכולתו למלאות חסרון זה, אבל עצם הגעגועים מורים על כך שנקודת הנפש מחוברת לאהבה.

ודאי שישנה גדלות וישנה קטנות, ובזמן הגדלות האהבה יותר בתוקף בלבו ובזמן הקטנות היא יותר בשכלו, אבל הגעגועים של זמן הקטנות לזמן הגדלות צריכים להיות בגלוי! אם בזמן הקטנות אין לחלק זה גילוי - בהכרח שגם בזמן הגדלות הדברים לא הופנמו עדיין בנקודת הלב.

מדברים אנו על הנקודות האחרונות שאדם צריך להגיע אליהן באהבת ה', כדי ליצור תמונה כללית, אך ודאי שסדר הדברים הוא כמו שאמרנו בתחילה, שאדם מדבר עם הבורא עולם, והוא יודע שהוא אוהב אותו וכו'. אבל צריך לדעת שכל זמן שהאהבה לא ממלאה את לבו של האדם - אל לו להמשיך הלאה!

הדבר עשוי לקחת חודשיים, ואף יותר - כל אחד לפי נפשו ולפי מדרגתו, אבל הנקודה של אהבת ה' צריכה להיות עצם מציאותו של האדם, עצם הווייתו, לא נקודה חיצונית ממנו. כתוב בספרים, שכל החיות של האדם נקבעת עפ"י כח האהבה שבו: אם האהבה שלו לדברים זרים, החיות שלו מאהבה זרה, ואם האהבה שלו להשי"ת, חיותו היא מהקב"ה בכבודו ובעצמו.

הקב"ה יעזור ונזכה כולנו להדבק בבוראנו ולאהוב אותו אהבת אמת, כן יהי רצון.

- [בלבבי משכן אבנה - ח"ב](#) [1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur> 021-אהבתהשיתלאדםואהבתהאדםלהשית

Links

[1] <http://bilvavi.net/bilvavi.beis>